

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2019

Destinace (země, místo): provincie Chaco – Argentina, Paraguay

Jméno, příjmení: Pavlína Řeháčková

Obecné informace

Provincie Chaco leží na severu Argentiny. Během roku je počasí převážně velmi teplé, v létě může teplota dosahovat až 45 stupňů (období prosince, ledna a února). Zima je poměrně mírná, ale s ohledem na absenci jakéhokoliv topení, není příliš příjemná. Typické jsou pro tuto oblast silné větry, které zároveň výrazně ovlivňují teplotu vzduchu. Proto je pro Chaco typické časté střídání teplot. Můžeme mluvit až o extrémních výkyvech, kdy se během dvou dnů změní teplota např. o 15 stupňů. Na venkovní teplotu mají vliv také prudké srážky, které zároveň znesnadňují pohyb po městě kvůli zatopeným silnicím. Většina obyvatel se živí zemědělstvím a chovem dobytka.

Učitel se do míst svého působiště dopravuje zpravidla autobusem. Všechny oblasti jsou propojeny celkem dobrými autobusovými spoji. V případě delších vzdáleností je možné létat z Resistencie do větších měst Argentiny (Buenos Aires, Córdoba, Salta atd.).

V tomto školním roce bylo ubytování učitele zajištěno v menším domečku v centru města, který vlastní jeden z českých krajanů. V domečku se nachází ložnice, kuchyňka, jídelna – pracovna, koupelna a dva malé dvorečky.

Učitel je smluvně vázán vyučovat v následujících 4 místech: v Presidencia Roque Sáenz Peña, v Resistencii, v Pampa del Indio – v případě zájmu (vše provincie Chaco – Argentina) a v Paraguayi.

Obecně lze říci, že výuka českého jazyka probíhá pravidelně od začátku března do poloviny prosince. V lednu a únoru jsou prázdniny, kdy výuka probíhá dle domluvy se studenty v omezené míře nebo neprobíhá vůbec.

Presidencia Roque Sáenz Peña

Presidencia Roque Sáenz Peña je přibližně stopadesátitisícové město (2. největší v provincii Chaco). Ačkoliv se jedná o velké město, služby dostupné ve městě se spíše rovnají menšímu městu u nás. Ve městě je však veškerá občanská vybavenost. Obyvatelé se mohou přepravovat městskou hromadnou autobusovou dopravou a z autobusového terminálu vyjíždějí spoje do většiny velkých měst Argentiny. I přestože se nejedná o turistickou destinaci, lze zde najít několik zajímavých míst. Jsou jimi městské lázně, městská katedrála či zoologická zahrada.

V Sáenz Peña se nachází jedna z největších krajaňských komunit v Latinské Americe. Z tohoto důvodu se jedná o hlavní působiště učitele českého jazyka. Funguje zde významný spolek Unión Checoeslovaca, v jejímž čele je předseda Roberto Bubeník. Místní spolek disponuje budovou, ve které lze najít muzeum, jazykovou učebnu, taneční sál, kancelář a společné prostory. Součástí areálu je i velká budova, ve které se nachází velká kuchyň a sál s jevištěm. Ve venkovních prostorách se nachází hřiště a rozsáhlá plocha pro pořádání venkovních oslav.

Významným pilířem spolku je folklorní taneční soubor *Moravanka*, který je složen ze 4 skupin: dětí předškolního věku, dětí, adolescentů a dospělých. Nejdůležitější skupinou jsou adolescenti, kteří tančí téměř na profesionální úrovni. *Moravanka* vystupuje nejen v oblasti provincie Chaco, ale účastní se i dalších významných festivalů imigrantských kultur. Jsou jimi např. *Fiesta Nacional del Inmigrante* v Oberá, v provincii Misiones, *Buenos Aires celebra*, což je festival v hlavním městě Argentiny či *El Encuentro de las Colectividades de Alta Gracia*, ve městě Alta Gracia, v provincii Córdoba. Úkolem krajaňského učitele je účast na některých z těchto akcí a případná spolupráce s lektorkou tance Melanie Ayelén Gutierrez Rath např. při výběru hudby a překladech písní.

Taneční soubor *Moravanka* (foto autorka)

Starší generace krajaňů dochází na zkoušky pěveckého sboru Melodie, který prezentuje československou kulturu během akcí pořádaných v Sáenz Peña. Každým rokem se usilovně snaží inkorporovat i mladé členy spolku, to se však příliš nedaří s ohledem na výběr hudebního repertoáru.

Skoro již tradicí se stalo také každoroční zkoušení divadelní hry. Minulý rok byla hra představena pouze v češtině se španělskými titulky. Tento rok herci během hry mluvili česky i španělsky. Vždy je potřeba brát ohled na jazykovou vybavenost herců. Pokud chce učitel začlenit i mladé krajaňy, velkým úspěchem je, když nazkouší kratší věty v češtině a doplňují je španělštinou. Část hereckého složení se každým rokem obměňuje, ale skální představitelé vždy zůstávají. Jsou jimi například krajaň Carlos Jurasek či Silvia Noemi Kniz.

Výuka českého jazyka probíhá v prostorách Unión Checoeslovaca. Jazyková učebna je vybavena černou tabulí, menší bílou tabulí, dataprojektorem, reproduktory a odbornou knihovnou. V kanceláři Unión Checoeslovaca je také dostupný počítač a tiskárna.

V roce 2019 probíhala výuka češtiny u 11 následujících skupin:

1. skupina: děti (7–13 let) – 4–6 studentů (60 min. týdně)
2. skupina: adolescenti I (13–22 let) – 4 studentky (60 min. týdně)
3. skupina: adolescenti II (17–22 let) – 2 studenti (60 min. týdně)

4. skupina: dospělí s dětmi (3-68 let) – 5 studentů (60 min. týdně)
5. skupina: dospělí – začátečníci I – 4 studenti (90 min. týdně)
6. skupina: dospělí – začátečníci II – 2 studentky (90 min. týdně)
7. skupina: dospělí – falešní začátečníci – 4 studenti (90 min. týdně)
8. skupina: dospělí – středně pokročilí I – 3–4 studenti (90 min. týdně)
9. skupina: dospělí – středně pokročilí II – 1 studentka (60 min. týdně)
10. skupina: dospělí – pokročilí - 1 studentka (90 min. týdně)
11. skupina: senioři – pokročilí (65–84 let) – 4–7 studentů (120 min. týdně)

Na konci roku obdrželi všichni úspěšní absolventi kurzů certifikát.

Mimo výuky češtiny jsem se účastnila aktivně oslav 10. výročí spolupráce mezi městy Velké Bílovice a Presidencia Roque Sáenz Peña jako překladatelka, doprovod delegace a spolku. V dubnu proběhla v prostorách Unión Checoeslovaca oslava 106. výročí příchodu moravských rodin do města Presidencia Roque Sáenz Peña. 30. dubna jsem uspořádala pro děti již druhou vědomostní hru spojenou s hledáním pokladu, výrobu čarodějnice a její upálení. Během velikonočních svátků proběhlo několikrát pečení velikonočního beránka, zdobení velikonočních vajíček a výuka byla věnována českým velikonočním tradicím. V říjnu jsme se s některými studenty češtiny zúčastnili knižního veletrhu „La Termal Lee“. Připravila jsem dvě přednášky (*Úvod do české literatury, Milan Kundera*). V průběhu přednášek přečetli studenti několik ukázek z významných českých děl. V listopadu jsem se také podílela na přípravách přehlídky krajanských spolků (*8° Expo Feria de Colectividades Extranjeras*), která trvala 3 dny. Snad nejvýznamnější událostí tohoto roku pro Unión Checoeslovaca byl 8. Festival české a slovenské kultury v Latinské Americe (*8° Festival de la cultura checa y eslovaca en América Latina*), který probíhal tento rok dva dny. Kromě přednášek, kurzu vaření, uměleckých dílen, tanečních a hudebních představení mohli návštěvníci shlédnout divadelní představení *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*, kterou jsme s krajany zkoušeli celý rok. V prosinci proběhla v Unión Checoeslovaca oslava svatého Mikuláše, kdy byly dětem a studentům zároveň předány certifikáty společně s nadílkou, jejíž obsah se odvíjel od studijních výsledků. S blížícími se Vánocemi byla výuka věnována českým vánočním tradicím a krajané si s vyučujícím mohli vyzkoušet vánoční zvyky. Každý měsíc probíhal kurz vaření. Během roku jsem se také účastnila zkoušek a vystoupení sboru *Melodie*.

Resistencia

Resistencia je největší město provincie Chaco, ležící na hranici s provincií Corrientes.

V Resistencii působí spolek *Asociacion Civil Bratři Všichni*, jehož předsedou je Carlos Klepacek. Většina aktivit se odehrávala právě v domě pana Klepáčka. To se tento rok zkomplikovalo, jelikož se jeho rodina musí starat o jeho matku, jednu z nejstarších žijících českých krajanek v Chacu. Spolek není tak početný, ale je velmi aktivní. Z větší části je složený z kolektivu mladých lidí, bývalých vysokoškolských studentů, kteří dávají spolku progres a jsou zároveň součástí taneční skupiny *Conjunto Kořene del Chaco*. Tento soubor pravidelně prezentuje československou kulturu během svých tanečních a pěveckých vystoupení.

Vyučující jezdí do Resistencie každý pátek. Výuka probíhá v budově *Departamento de Idiomas Modernos*, jež je součástí UNNE (*Universidad Nacional del Nordeste*). Učitel má k dispozici bílou tabuli, video přehrávač a televizní obrazovku, kterou je možné propojit s počítačem. Studenti mohou oficiálně studovat 5 let a získat certifikát. Někteří studenti však docházejí neoficiálně na výuku již řadu let. Výuka se zde řídí akademickým rokem a na konci zimního a letního semestru se dělají písemné a ústní zkoušky.

V roce 2019 probíhala výuka češtiny u 4 následujících skupin:

1. skupina – konverzace – 1–2 studenti (60 min. týdně)
2. skupina – začátečníci – 4 studenti (90 min. týdně)
3. skupina – mírně pokročilí – 3 studenti (90 min. týdně)
4. skupina – středně pokročilí – 5 studentů (90 min. týdně)

Mimo výuky češtiny jsem se účastnila aktivit i některých zkoušek Conjunto Kořene del Chaco ve spolupráci se spolkem Asociacion Civil Bratři Všichni. Kromě těchto aktivit jsem také doprovázela Conjunto Kořene del Chaco při cestě na *Oktoberfest*, který se odehrával ve městečku Villa General Belgrano. Letos byl bohužel poprvé zrušen den otevřených dveří v Departamento de Idiomas Modernos. Během dne otevřených dveří učitel a studenti češtiny návštěvníkům prezentovali český jazyk a českou kulturu.

Pampa del Indio

Malé město na severu provincie Chaco, které leží poblíž řeky Bermejo.

V Pampa del Indio již několik let výuka neprobíhá z důvodu nedostatku žáků. Žije tam rodina Verlíků, kterou jsem jezdila navštěvovat a stýkala jsem se s nimi během jejich návštěv v Presidencia Roque Sáenz Peña. Úroveň znalosti českého jazyka v této rodině je vysoká, proto by bylo dobré v budoucnosti výuku češtiny obnovit. Nejvýraznější osobností je pan Blahoslav Verlík, který přišel se svou rodinou v roce 1962 ze srbského Velkého Srediště, kde žily v té době převážně české rodiny.

Villa Angela

Větší město, které leží asi 100 km jižně od Presidencia Roque Sáenz Peña.

Ve městě bydlí menší skupina českých krajanů, která nevykazuje žádnou aktivitu. Jediným krajanem, který se aktivně zajímá o českou kulturu a komunikuje s krajanem učitelem, je Javier Křeháček, učitel španělského jazyka a literatury, který však od října 2019 studuje v Praze. Ve spolupráci s panem Křeháčkem jsem letos podruhé uspořádala na místní střední škole přednášku, tentokrát o české historii a migraci.

Oberá

Oberá je největší město argentinské provincie Misiones.

V Oberá se nachází další významná krajanová komunita. Do minulého roku sem učitel na výuku nezajížděl. V minulosti se role učitelky češtiny v krajanové komunitě ujímala krajanová Sylva Berková, která se však vrátila do rodné Ostravy. Letos byla výuka obnovena a vede jí pan Samuel Arrendo Córdova ve spolupráci s krajanem učitelem, který do Oberá může zajíždět při své cestě do Paraguaye. Z hraničního města Posadas cesta trvá 1,5 hodiny. Jedná se spíše o výpomoc během výuky, konzultaci či předání studijních materiálů.

Učitel je místní komunitou zván na různé oslavy, zvláště pak na *Fiesta Nacional del Inmigrante* (*Mezinárodní festival krajanových spolků*). Festival je každoročně pořádán na začátku září a je považován za jeden z nejvýznamnějších festivalů svého druhu v Argentině.

Studenti v Oberá (foto Samuel Arrendo Córdova)

Paraguay

Do Paraguaye jsem v tomto školním roce zajížděla jednou za dva měsíce na několik dní. Skupinu studentů se podařilo vytvořit pouze v Coronel Bogadu.

Coronel Bogado

Jedná se o malé městečko, které je spojeno pravidelnou autobusovou linkou s Encarnaciónem. Cestování mezi městy trvá méně než jednu hodinu.

Ve školním roce 2019 probíhala výuka v Coronel Bogadu jednou za dva měsíce. Jednalo se vždy o několik vyučovacích dní v závislosti na domluvě s rodinou Maškových. Učitel se někdy také účastní událostí pořádaných krajským spolkem Asociación Cultural de Checos y Eslovacos de provincia Itapúa nebo místním slovanským spolkem. Výuka českého jazyka probíhala v domě rodiny předsedy spolku Jaroslava Maška, který je hlavním propagátorem české kultury v Paraguayi. Avšak s narůstajícím věkem pana Jaroslava Maška a jeho manželky Ludmily Maškové, kteří představují důležitou pomoc při organizaci výuky, je komunikace a plánování výuky složitější.

Jazyková výuka probíhala ve dvou skupinách:

1. skupina: děti (6–13 let) – začátečníci až mírně pokročilí – 2–5 studentů (90 min. každý den pobytu učitele)
2. skupina: dospělí (22–75 let) – mírně pokročilí až pokročilí – 1–4 studenti (90 min. každý den pobytu učitele).

V průběhu tohoto školního roku jsem během svých návštěv pomáhala s korekturami knihy o českých krajanech v Paraguayi, kterou připravuje předseda Jaroslav Mašek.

Encarnación

Větší pohraniční město, které leží na břehu řeky Paraná.

V Encarnaciónu pro nedostatek žáků tento rok výuka neprobíhala. Vždy jsem alespoň jezdila navštívit rodinu do domu krajana Daniela Marka či do automechanické dílny, kterou pan Marek vlastní se svými dvěma bratry a vypomáhají v ní další členové rodiny.

Carmen del Paraná

Malé městečko, které leží mezi Encarnaciónem a Coronel Bogadem.

Výuka zde neprobíhá již několik let, zanikla se zrušením místa samostatného učitele v Paraguai. Stále se zde však nachází skupina českých krajanů. Bylo by dobré zkusit obnovit alespoň kontakt s místními krajany.

Asunción

S některými krajany v Asunciónu probíhala komunikace pouze elektronicky.

Kromě výuky češtiny se učitel musí věnovat dalším aktivitám, které zahrnují překlady španělských textů do češtiny, studentům zprostředkovává veškeré informace o studiu v České republice (o letních kurzech českého jazyka pro krajany, o možnostech studia v ČR), vypomáhá v komunikaci s českou ambasadou v problematice týkající se udělení občanství a víz, vypisuje žádosti o granty a důležitou složkou je také organizace a aktivní účast na oslavách a událostech spojených s českou kulturou a krajanskou tematikou. Důležitým úkolem učitele je také být dobrým společníkem a přítelem krajanů, což také napomáhá šíření dobrého povědomí o Češích a České republice a zároveň to rozšiřuje prostor pro další možnou spolupráci.